

Ympäristölupahakemuksen peruuttaminen ja toiminnan lopettaminen, Hiukatti Oy

YMPTEKLT 19.12.2023 § 281

1114/11.01.00.00/2023

Ympäristötarkastaja

Asia

Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisen ympäristölupahakemuksen peruuttaminen ja ympäristöluvanvaraisen toiminnan lopettaminen.

Hakija

Hiukatti Oy

Kainuuntie 5

88600 Sotkamo

Y-tunnus: 0932616-2

Toiminnan sijainti

Hiukatti Oy / Neste Sotkamo sijaitsee osoitteessa Kainuuntie 5, kiinteistöllä Havula 765-408-237-1. Polttonesteiden jakeluasema sijaitsee Hiukanharju-Pölyvaaran pohjavesialueen osa-alueella A, joka on 1-luokan eli vedenhankinnan kannalta tärkeä pohjavesialue. Kiinteistöllä on polttonesteiden jakelun lisäksi kahvila- ja ravintolatoimintaa.

Sotkamon asemakaavassa (Asemakaava 046, 27.9.1990) kiinteistö sijaitsee huoltoasemarakennuksen korttelialueella (kaavamerkintä LH), yleisellä pysäköintialueella (LP) ja puistoalueella (VP).

Luvan hakemisen peruste ja lupaviranomaisen toimivalta

Ympäristölupahakemus koskee pohjavesialueelle sijoittuvaa polttonesteiden jakeluasematoimintaa. Ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 2 §:n 3 momentin mukaan luvan käsittelijänä on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Asian käsittely

Hiukatti Oy:n polttonesteen jakeluasemaa koskeva ympäristölupahakemus on tullut vireille 21.11.2019 ja hakemusta on täydennetty 28.2.2022. Luvan hakemisen perusteena on ollut ympäristönsuojelulain (527/2014) 28 §, jonka mukaan jakeluaseman toimintaan on oltava ympäristölupa, jos toiminta sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella.

Kainuun ELY-keskus antoi lausunnon ympäristölupahakemuksesta 14.7.2022 (KAIELY/20/2022). ELY-keskus katsoi lausunnossaan, että ympäristöluvan myöntämisen edellytykset eivät täyty toiminnan sijoituessa vedenhankinnan kannalta tärkeälle pohjavesialueelle. Jakeluaseman tekniset ominaisuudet ja rakenteet eivät myöskään vastaa nykyisellään kaikilta osin asetuksen 314/2020 ja standardin SFS 2252 vaatimuksia. Lausunnon mukaan toiminnanharjoittajan on esitettävä valvontaviranomaiselle suunnitelma jakeluaseman rakenteiden poistamisesta sekä sopia Sotkamon kunnan

ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa toiminnan lopettamisen aikataulusta.

Lausunnon antamisen jälkeen toiminnanharjoittaja ilmoitti lupahakemuksen peruuttamisesta sähköpostitse 13.10.2022 ja jätti 14.3.2023 Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle toiminnan lopettamissuunnitelman, jossa on esitetty jakeluaseman lopettamiseen liittyvät toimenpiteet, tehdyt ympäristöselvitykset ja kunnostustoimenpiteet, suunnitelma jakeluasemarakenteiden poistamisesta, maaperän kaivusta ja jakelutoiminnan lopettamisen aikataulusta sekä tarvittavat viranomaisilmoitukset.

Neste Sotkamo -jakeluaseman toiminnan lopettamissuunnitelmassa esitetään polttonesteiden jakelutoiminnan päättämistä vuoden 2025 loppuun mennessä ja kaikkien polttonesteiden jakelutoimintaan liittyvien rakenteiden purkamista loppusyksyllä 2025. Kiinteistöllä sijaitsevaa huoltoasemarakennusta ei pureta, sillä kiinteistön jatkokäyttö ei ole vielä tiedossa.

Maaperän pilaantuneisuustutkimukset ja selvitykset

Kohdekiinteistöllä on toteutettu Ramboll Finland Oy:n toimesta maaperän ja pohjaveden haitta-aineselvytys 7.10.2021. Selvityksen mukaan kohteen maaperässä tai pohjavedessä ei ole todettu kohonneita haitta-ainepitoisuuksia, joskaan selvityksessä ei tutkittu mittarikentän jakelurakenteiden alapuolista maaperää, jossa maa-ainekset voivat sisältää kohonneita haitta-aineiden pitoisuuksia. Selvityksessä todetaan, että kiinteistön alueella ei arvioida olevan tarvetta lisätutkimuksille tai maaperän kunnostamiselle.

Kaivusuunnitelma ja purkutyö

Kohteesta puretaan kaikki tiedossa olevat ja töiden yhteydessä havaittavat polttonesteiden jakelutoimintaan ja varastointiin liittyvät rakenteet. Ennen purkutöiden aloittamista maan pinnalta poistetaan asfaltti tarvittavilta osin. Polttoainesäiliöt, putkilinjat ja kaivorakenteet tyhjennetään ja tehdään kaasuvapaiksi turvallisuusohjeiden mukaisesti. Mittarikatosta ei pureta, mikäli rakennusvalvonta ei määrää toisin.

Purkutöiden yhteydessä kaivettujen maa-ainesten ja kaivantojen öljy- ja bensiinihiilivetyypitoisuudet selvitetään ympäristötekniikan asiantuntijan toimesta työnaikaisella näytteenotolla, aistinvaraisilla havainnoilla sekä kenttä- ja laboratorioanalytiikalla. Maa-aines, asfaltti/betoni ja jakelurakenteen purkujätteet voivat sisältää kohonneita haitta-ainepitoisuuksia. Jättejakeet toimitetaan jatkokesittelyyn ympäristöluvallisesta vastaanottoonpaikkaan jätelain vaatimalla tavalla.

Purkutyöt suoritetaan avokaivannoista ja kaivannon reunat luiskataan turvallisiksi. Vaadittavien kaivantojen kokonaislaajuus on noin 750 m² ja syvyys säiliöalueella noin 3,5 m ja imuputkusreiteillä sekä jakelualueella 1,5 m. Putki- ja johtorakenteiden sijainnit selvitetään ennakkoon ja varaudutaan tarvittaessa kaapeli- ja putkilinjojen tuentaan. Kohteen

purku- ja kaivutöistä ei oleteta aiheutuvan tavanomaisesta maanrakennustyöstä poikkeavaa melu- tai värinäuhaittaa.

Jakelutoimintaan liittyvien rakenteiden purkutöiden jälkeen varmistetaan niitä ympäröivän maaperän haitta-ainepitoisuudet riittävän laajan näytteenoton avulla.

Puhdistustavoitteet

Arvion mukaan kohteesta ei löydy suuria määriä kohonneita öljyhiilivetytypitoisuuksia sisältäviä maa-aineksia. Mikäli maaperän kohonneita haitta-ainepitoisuuksia havaitaan, sovitaan viranomaisten kanssa massojen käsittelystä purkutöiden vaatimassa laajuudessa ympäristönsuojelulain 136 §:n mukaisella PIMA-ilmoitusmenettelyllä. Ilmoitusta ei tehdä ennakoon.

Puhdistustavoitteeksi sovelletaan Vna 214/2007 mukaista kynnyсарvotasoa. Mikäli työn yhteydessä esiintyy ennakoitua enemmän merkittävästi suurempia haitta-ainepitoisuuksia, selvitetään niiden määrä ja levinneisyys purkutöiden yhteydessä ja kunnostustoimenpiteistä sovitaan erikseen ELY-keskuksen kanssa.

Haitta-ainepitoisuudeltaan puhdistustavoitetaso ylittävien maa-ainesten poisto toteutetaan massanvaihdolla, lähtökohtaisesti kaivutöiden vaatimassa laajuudessa. Haitta-ainepitoiset maa-ainekset käsitellään asianmukaisesti ja toimitetaan luvanvaraiseen vastaanottoaikaan loppusijoitukseen, siirtoasiakirjoin varustettuna. Täytöissä käytetään pitoisuuksiltaan puhdistustavoitetaso alittavia kaivettuja maa-aineksia, mikäli ne ovat rakennusteknillisesti täyttöön soveltuvia.

Viranomaisilmoitukset

Toiminnan lopettamiseen liittyen tehdään ilmoitus tai purkulupahakemus rakennusvalvonnan vaatimalla tavalla. Tilaaja valitsee purku-urakoitsijan, turvallisuuskoordinaattorin ja ympäristöteknisen valvojan. Purkutöiden aloittamisesta tiedotetaan etukäteen kunnan ympäristö- ja rakennusvalvonnalle ja sovitaan tarvittaessa aloituksen ajankohdasta.

Rakenteiden purkutöiden on arvioitu kestävän noin kaksi viikkoa ja ne suunnitellaan tehtäväksi loppusyksystä 2025.

Lausunnot

Hiukatti Oy:n / Neste Sotkamo -jakeluaseman toiminnan lopettamissuunnitelmasta on pyydetty lausunto Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

Kainuun ELY-keskuksen 1.11.2023 antamassa lopettamissuunnitelmaa koskevassa lausunnossa todetaan seuraavaa:

Kainuun ELY-keskus katsoo, että kaivu- ja purkusunnitelma on riittävä, mutta aikataulua tulisi aikaistaa suunnitellusta ja asiaan liittyvät työt suositellaan tehtäväksi 2024 loppuun mennessä. Lisäksi Kainuun ELY-

keskukselle ja Sotkamon ympäristövalvontaa tulee ilmoittaa lähempänä varsinaisia maastotöitä tarkempi aikataulu kaivu- ja purkutöiden ajankohdasta. Ilmoitus tulee tehdä vähintään 30 vuorokautta ennen purkutöiden ajoittamista, mikäli asiasta ei tehdä erikseen pilaantuneen maaperän puhdistamista koskevaa ympäristönsuojelulain 136 §:n mukaista ilmoitusta. Kainuun ELY-keskus vie pilaantumisselvityksiä koskevat tiedot ympäristöhallinnon MATTI-tietojärjestelmään, kun loppuraportti asiasta on toimitettu.

Kainuun ELY-keskus on ympäristönsuojelulain mukainen valvontaviranomainen maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnissa toimialueellaan. ELY-keskus ottaa kantaa maaperän puhdistamisen tarpeeseen viimeistään loppuraportin tarkistamisen yhteydessä, jollei maaperää ole kokonaisuudessaan puhdistettu kaivu- ja purkutöiden yhteydessä.

Kainuun ELY-keskus pyytää, että lopettamisen yhteydessä alueelta olevista pohjavesiputkista otetaan ennen lopettamisajankohtaa vesinäytteet, josta tutkitaan öljyhiilivedyt ja mahdolliset muut jakeluasematoiminnasta syntyvät haitta-aineet. Pohjavesiputket tulee mahdollisuuksien mukaan jättää alueelle jatkoseurantaa varten.

Toiminnanharjoittaja ei ole antanut vastinetta Kainuun ELY-keskuksen lopettamissuunnitelmaa koskevaan lausuntoon.

Lisätietoja antaa ympäristötarkastaja Teija Härkönen, teija.harkonen(a)sotkamo.fi, p. 044 7502 179.

Tekninen johtaja
Ehdotus

Sotkamon ympäristö- ja tekninen lautakunta päättää, että Hiukatti Oy:n 21.11.2019 vireille tulleen ympäristölupahakemuksen käsittely raukeaa. Toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista määrätään seuraavaa.

1. Kaivu- ja purkutöiden tarkempi ajankohta ja aikataulu tulee ilmoittaa 30 vuorokautta ennen töiden aloittamista Sotkamon kunnan ympäristövalvontaan sekä Kainuun ELY-keskukselle. Purkulupailmoitus tai -hakemus on jätettävä Sotkamon kunnan rakennusvalvontaan 30 vuorokautta ennen töiden aloittamista. Työt tulee saattaa valmiiksi vuoden 2024 loppuun mennessä.

2. Työt on suoritettava 14.3.2023 päivätyn lopettamissuunnitelman mukaan. Purkutöissä tulee käyttää asiantuntevia urakoitsijoita ja purkutyöt tulee suorittaa riittävää huolellisuutta ja varovaisuutta noudattaen. Jakeluaseman purkutöiden valvonnasta vastaavat tahot on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluun.

3. Pohjavesiputket tulee jättää mahdollisuuksien mukaan alueelle jatkoseurantaa varten. Pohjavesiputkista PVP01 ja PVP02 tulee ottaa öljy- ja bensiinihiilivetyjä todentavat näytteet ennen lopettamisajankohtaa sekä

purkutöiden loppuun saattamisen jälkeen.

4. Mikäli kaivu- ja purkutöiden yhteydessä havaitaan kohonneita haitta-ainepitoisuuksia, tulee niistä olla yhteydessä Kainuun ELY-keskukseen mahdollisen PIMA-ilmoitusmenettelyn käynnistämiseksi.

5. Toiminnanharjoittaja vastaa ensisijaisesti pilaantuneen maaperän kunnostamisesta ja siihen liittyvistä puhdistustoimenpiteistä. Toiminta-alue on saatettava sellaiseen kuntoon, ettei siitä aiheudu terveyshaittaa tai ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Toiminta-alueen siistimisessä ja jätteiden käsittelyyn toimittamisessa on noudatettava jätelainsäädäntöä.

6. Kiinteistön omistajalla on selvilläolovelvollisuus omistamansa maaperän tilasta. Mikäli kiinteistöä ollaan myymässä tai vuokraamassa, on kiinteistön omistajan saatettava uudelle omistajalle tietoon seikat, jotka ovat saattaneet vaikuttaa maaperän tilaan eli tässä tapauksessa polttonesteiden jakelutoiminta. Mahdollisen pilaantuneen maaperän ja pohjaveden pilaantumisenpuhdistamisvelvollisuus on sillä, jonka toiminnasta pilaantuminen on aiheutunut. Toiminnanharjoittajalla on toimintaansa koskeva selvilläolo- ja selontekovelvollisuus.

PERUSTELUT

Valtioneuvoston asetus nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista (314/2020) 18 § mukaan jakeluaseman toiminnan päättyessä toiminnanharjoittajan on esitettävä valvontaviranomaiselle suunnitelma jakeluaseman rakenteiden poistamisesta sekä maaperän ja pohjaveden mahdollisen pilaantumisen selvittämisestä.

Purkutoiminnan huolellisuutta ja varovaisuutta noudattavalla määräyksellä varmistetaan, ettei purkutoiminnasta aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa ja tiedonkulku varmistuu viranomaisille.

Toiminnan lopettamiseen liittyvät määräykset on annettu ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Pohjaveden näytteenottovelvoitteella ja purkusuunnitelman noudattamisella vastataan ympäristönsuojelulain maaperän ja pohjaveden pilaamiskieltoon. Pohjavesiputkien jättäminen ennalleen mahdollistaa alueen jälkitarkkailun. Toiminnan lopettamisen aikaistaminen perustuu pohjaveden pilaantumisvaaran ehkäisyyn. Koska toiminta sijaitsee 1-luokan vedenhankinnan kannalta tärkeällä pohjavesialueella ja jakeluaseman rakenteet eivät teknisiltä ominaisuuksiltaan vastaa täysin voimassa olevan lainsäädännön vaatimuksiin, ei pilaantumiseriskiä voida ehkäistä riittävän tehokkaasti mitä pidemmälle toiminta jatkuu.

Toiminta-alueella sijaitsevista pohjavesiputkista on otettu vuosittain näytteet haitta-aineiden seuraamiseksi. Viimeisimmän näytteenoton 13.9.2023 ja 19.10.2023 mukaan öljy- ja bensiinihiilivetyjä ei ole esiintynyt siinä määrin, että ne ylittäisivät Valtioneuvoston asetuksen 1040/2006 mukaisen ympäristölaatumormin, mistä syystä tarkempaa etukäteen

tehtävää maaperän haitta-aineiden selvittämistarvetta ei katsota olevan.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014)

Jätelaki (646/2011)

Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012)

Valtioneuvoston asetus nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista (314/2020)

Valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006)

Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksa 27.1.2021 § 8

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Asian käsittelystä peritään 1250 euroa.

Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksan 27.1.2021 maksutaulukon mukaan ympäristölupaa edellyttävien toimintojen lupahakemuksen käsittelystä veloitetaan 2500 euroa.

Taksan 7 §:n mukaan, mikäli hakija peruuttaa hakemuksensa, ilmoituksensa tai asian käsittely kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa raukeaa muusta syystä ennen päätöksen antamista ja viranomainen on ryhtynyt toimiin hakemuksen käsittelemiseksi, peritään 3 §:n mukaisesta lupien käsittelymaksuista 50 %.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hiukatti Oy

Jäljennös päätöksestä

Kainuun ELY-keskus

Kainuun Pelastuslaitos

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta.

Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Päätös

Ympäristö- ja tekninen lautakunta hyväksyi teknisen johtajan ehdotuksen.

Ympäristötarkastaja Teija Härkönen oli asiantuntijana tämän pykälän esittelyn aikana ja poistui kokouksesta klo 17.25.
